

Ejsing-Billeder - en landsbyfortælling om "dengang"

Af Jens Peder Østergaard, født 1960, opvokset i Ejsing, nu bosat i Viborg.

Intro:

Ejsing er vel en ret almindelig landsby i Nordvestjylland. Fra Ejsing er der nogenlunde lige langt til Struer, Holstebro og Skive. Ejsing er et lille samfund, der som tusindvis af andre er opstået omkring en middelalderkirke, og hvor der siden er kommet skole, forsamlingshus, brugs, købmænd, bager, håndværkere, foreninger og meget mere til. Og som – igen tidstypisk – i mange tilfælde er lukkede og forsvundne inden for de seneste årtier.

Der er vist lidt flere huse i byen end i min barndom for cirka 40 år siden. Men der er, så vidt jeg ved, ikke flere mennesker end dengang – i hvert fald ikke i sognet til sammen. Det vil sige nok flere ældre, men færre børnefamilier – og frem for alt: færre børn.

Dette er en punkt-historie, der handler om Ejsing, hvor jeg voksede op og levede i min første ungdom. Det er mere end tre årtier siden, jeg flyttede væk, og jeg har ikke længere har tæt berøring med byen. Men den fylder stadig noget hos mig. Det gør det sted, hvor man er vokset op og til, altid, tror jeg.

Det er en historie, der tager udgangspunkt i et 60'er- og 70'er-liv oplevet af et barn og en teenager. En historie, som handler om en bestemt landsby og dens mennesker, men som måske alligevel er lidt typisk, og som mange med rødder på landet i sidste halvdel af 1900-tallet kan genkende dele af.

I sin form er mine "Ejsing-Billeder" inspireret af Dan Turèlls mesterværk Vangede Billeder – en stærk, humoristisk bog om et forstadskøbenhavnsk lokalmiljø, som er så væsensforskelligt fra Ejsing som noget kan være. Og så alligevel...

Her er i hvert fald min tur gennem "Memory Lane" - Ejsing i min barn- og ungdom i 60'erne og 70'erne:

Købmanden (den store, for de var to) hed Aage Jensen, men blev sjældent kaldt ved navn. Det var bare "æ Kjøm'n"- Købmanden.

Hans butik lå – lige som Brugsen skråt over for – ved "æ kryds", altså hvor byens to eneste, "gamle" veje/gader mødes.

Omkring halvdelen af "byen" og "oplandet" (vi snakker om 80-90 huse i landsbyen og lidt flere huse og gårde i en radius af et par kilometer) handlede fast hos købmanden. Den anden halvdel handlede i Brugsen, og den lille købmand fik så "det løse", plus, at han havde en lille, men trofast kundekreds, der købte "det hele" hos sig.

I min familie handlede vi for eksempel i Brugsen, og som barn kom man derfor kun hos Købmanden, hvis man havde slikpenge på lommen. Af en eller anden grund havde Købmanden altid mere forskelligt og mere spændende slik – og i modsætning til Brugsen af og til noget nyt. For eksempel lakridspulver i små plasticflasker, forskelligt vingummi og store slikkepinde.

Købmanden – og hans kone, Eva, som oftest udgjorde hele ”personalet” – var altid flink, men måske en anelse kunstigt smilende, når man kom ind og skulle have for tre en halv et-eller-andet slik. Som om, at det hele tiden lå bagved smilet, at man jo ikke var en ”rigtig kunde”, når ens familie ellers købte ind i Brugsen.

Købmanden var selvfølgelig i sin butik dagen lang – og boede i den tilknyttede privatbolig, og holdt som sådan nok aldrig helt fri. I hvert fald hørte man aldrig om, at han havde en hobby, eller at familien ”tog nogen steder hen” i weekender eller om sommeren. I hvert fald ikke før, købmandsparret, i lighed med flere andre fra handels- og borgerstanden, fik sommerhus på Ejsingholm-udstyknings nogle få kilometer væk.

Købmanden – han sad ellers om aftenen inde i sin stue med nedrullede gardiner, men holdt alligevel øje med, om der var unger på cykler eller unge på knallerter samlet ”ved automaten” uden for hans butik. Den tids ”døgnkiosk” med dels en automat med slik og gamle bananer – ting til én krone i den ene side, og to kroner i den anden – dels en cigaretautomat. Og havde træffet varet nogle minutter eller et kvarter kom Købmanden altid lige ned og ”fyldte op”. Han snakkede ikke rigtigt med nogen. Smilte bare, nærmest lidt genert, skyndte sig at fylde automaterne – og hastede derefter ind. I det hele taget oplevede jeg ikke, at han nogensinde rigtigt snakkede med nogen. Men det var nok, fordi jeg var barn og, fordi vores familie ikke var ”rigtige kunder” hos ham...

Og Brugsuddeleren hed Tage Sloth Mortensen og blev kaldt slet og ret Tage eller Tage i Brugsen. I hvert fald af os, der handlede der fast og kendte ham.

Tage var andengenerationsuddeler (hans far var vist den første brugsuddeler i byen overhovedet). Han nærmest løb rundt i sin kittel, og kom altid farende ude fra lageret eller det lille kontor, når man kom ind ad døren med sin mors dosmerseddel – eller var sendt i byen af sin far efter tobak, skrå eller lakritol – de der små lakridspastiller, som min far altid havde i lommen, og vel brugte som et skjult forsøg på at springe en cigaret eller en cerut over.

Tage, hans kone, Gerda, eller ”lærlingen” overtog sedlen og gik rundt og fandt varerne. Det var før tiden med selvbetjening og indkøbsvogne. I hvert fald i Ejsing Brugs.

Brugsuddeleren havde i modsætning til Købmanden en klar fritidsprofil. Måske ville han i virkeligheden hellere have været fisker, skovfoged – eller konsulent i friluftsliv. Men det havde nok ikke ligget lige for, da han kom ud af skolen, så han blev brugsuddeler som sin far – og som sin eneste bror. Lige som sønner af landmænd i den generation før de flestes vedkommende blev – landmænd.

I hvert fald var Tage en mand, der lørdag eftermiddag – en times tid efter butikslukketid – ofte gik rundt med sin hund på vore marker lidt uden for byen. Marker, som han gratis havde sikret sig jagtretten til (min far var ikke jæger, og det var vist før jagtret for alvor blev noget værd). Tage løsnede sjældent et skud, men det skete dog, at han plaffede en fasan eller en hare, og det skete også, at han forærede min mor ”vildtet”, som vi efterfølgende var ved at knække tænder på, fordi der altid var et par hagl tilbage i det tilberedte kræ.

Tage var også en ivrig lystfisker, havde egen båd ved fjorden og sejlede ofte tidligt ud om morgenen for at se til garn og net. Til daglig var han inde, men i fritiden var han ude...

Og ”æ Bette Kjøm’n” hed Gerhardt Tanderup, og blev kaldt – enten ”æ Bette Kjøm’n” eller slet og ret Ge’hardt.

”Nede ved Ge’hardt” var virkelig et hangaroudsted for mange – både børn og voksne.

Ge’hardt var en særdeles ”serviceminded” forretningsmand og kunne tale med alle, børn som voksne.

Han virkede endog til at ku’ li’ at ævle med byens unger, der ofte blot ”kom forbi” efter skoletid eller i middagsfrikvarteret, og måske blot købte slik for en krone eller en smøg i løs vægt til 40 øre.

Var man lidt større stod man ofte også og udfyldte en tipskupon med et par rækker og diskuterede lørdagens kampe, for Ge’hardt var selv en inkarneret tipper – lang tid før der var noget, der hed Lotto, Oddset og den slags.

Havde man penge til det, røg der også ofte en cola eller en kakaomælk ned i butikken – Han var ubetinget den mest originale af byens ”forretningsdrivende”. På den gode måde! I sin fritid – det vil sige fra lørdag eftermiddag til søndag aften og en enkelt sommerferieuge om året – var han en ivrig campist og absolut fastligger på Sevel Camping, som var hans andet hjem i mange år.,

Ge’hardt blev kaldt ”æ Bette Kjøm’n” både fordi, han var lille af vækst, og fordi han havde den mindste af de to købmansforretninger. For Ge’hardts butik var ganske lille og lå i kælderen til det hus, som hans bror, Verner, ejede og boede i sammen med Ge’hardt. Butikken var vist begyndt som bladkiosk, og han vedblev med at være den eneste i byen med et vist sortiment af aviser, ugeblade, tegneserier og kryds-og-tværs’er.

Som nebengesjæft drev han også en form for smugkro. Det vil sige: formelt set købte man sine bajere i butikken, og derefter ”besøgte” man Verner, også kaldet ”æ sagfører”, i husets fyrrum. Den slags hed ”en rundtenom”, fordi man ikke måtte gå direkte ud i fyrrummet – eller om sommeren ud i et haveskur. Man skulle ud og rundt om huset, før kapslerne kunne komme af. Og man skulle være fyldt 18 år – ellers kunne man ikke købe øl som ”rundtenommer”.

I byen blev der nok talt om, hvorvidt det var lovligt at gøre det på den måde – eller om det var en decideret smugkro, fordi øllet blev solgt og drukket på samme matrikel. Men mig bekendt blev Ge’hardt aldrig knaldet for sine ”rundtenommer”, som udgjorde en ikke helt ringe del af butiksomsætningen.

I fyrrummet holdt Verner, der en gang ved en arbejdsulykke havde mistet halvdelen af sin ene arm, hof efter fyraften og lørdag formiddag. Selv om rummet kun var få kvadratmeter stort, klemte en halv snes mænd sig ofte sammen. Nogle siddende på ølkasser og de sidste stående lige inden for døren. I tykke røgtåger blev der med tændstikker i en lukket hånd ”gættet” om en ny omgang – og derefter endnu en omgang eller to. En sjælden gang kom Ge’hardt også derud – efter lukketid – men han drak altid sodavand.

Og bageren i Ejsing hed Herluf Søndergaard – men blev sjældent kaldt andet end ”æ bager”, og der var jo også kun ham i den branche i den by.

Herluf var én af byens mere anonyme forretningsdrivende. Måske fordi han arbejdede om natten og sov om dagen, hvor man dog en sjældnen gang kunne se ham komme venligt hilsende ind i den lillebitte bagerbutik med friske brødforsyninger.

Bagerbutikken var til gengæld synonymt med hans kone, Grethe – selvfølgelig kaldet Grethe Bager. Lille, rund og venlig – hun gav ofte en slikkepind til børn, der kom ind. Men også skrap og kontant. Grethe var én, der fyldte noget i byen. Og én, der fulgte med, og som vidste det meste, som foregik. Ikke at hun fortalte alt til alle. Men med en pæn del af byens øvrige koner udvekslede Grethe Bager løbende nyt, og hun var heller ikke bange for at sige sin faste mening højt.

Og mekanikeren, der også drev Shell-tankstationen, hed Egon Jensen, men blev altid bare kaldt Egon eller Egon Mekaniker.

Han var altid klar med en frisk og sjov bemærkning til kunderne, som jo næsten alle var mænd. Koner kom der kun sjældent nogen af på værkstedet. Egon var rap i replikken og kunne både fortælle småhistorier og fyre vitser af fra smøregraven.

Egon var en mand, alle kunne lide og brugte både til bilreparationer, og når der skulle fyldes benzin på. Han var også en travl og lidt distræt mand, der efter sigende præsterede at glemme sin søn Ole, en gang han var i banken i Vinderup. Samme søn, der i øvrigt blev udlært pladesmed og senere én af byens berømte sønner som internationalt anerkendt designer.

Og cykelsmeden i Ejsing hed Edvard Stubkjær. Som sin far, der stadig levede og boede hos sin søn, var Edvard begyndt som landbrugssmed. Og han hamrede stadig lidt jern på ambolten ved arnen i sit mørke værksted. Men efter som de fleste landmænd efterhånden fik repareret deres traktorer og maskiner i byens anden smedie, da denne fik en ny og mere moderne ejer, gik smed Stubkjær mere og mere over til at fikse og lappe cykler. Smed Stubkjær var – selv efter datidens målestok – meget billig. En lapning kostede, så vidt jeg husker, to kroner, og andre reparationer løb sjældent op i mere end en femmer eller en 10'er.

Smed Stubkjær så man sjældent uden for matriklen, hvor han foruden sin gamle far boede sammen med sin kone Magda, der altid gik i nylonkjole og nogle gange kom ud i værkstedet og bad én om at komme igen lidt senere, fordi smed Stubkjær sov middagssøvn.

Og frisøren i Ejsing blev oftest kaldt ”Barberen”, selv om han hed Tanderup – uden vist nok at være i familie med den lille købmand med samme efternavn.

Barberen Tanderup klippede kun mænd og drenge og stort set kun i én frisure: korthårsfrisuren, hvor han kørte maskinen i bund både i nakken og over ørerne.

I dag (2012) ville det nok have været moderne igen. Men i 1970'erne vandt langhårsfrisurerne jo frem – også efterhånden i Ejsing. Uden at det altså slog helt i gennem hos ”Barberen”.

Han fik nok det meste af sit sociale behov dækket gennem kunderne, for han sås sjældent ”ude i byen”. Jeg husker ham mest for at gå de der 30-40 meter ned ad Geddalvej til ”Æ Bette Kjøm'n” for at aflevere en tipskupon og købe den tids ”sixpack”, en lille kasse med plads til seks øl.

Selv om kundegruppen efterhånden blev mindre og ældre, fik "Barberen" stadig dagene til at gå med at klippe, for han var ikke den hurtigste med saksen. Blandt andet fordi han klippede lige så meget i luften som på kundens hoved, alt i mens han snakkede om løst og fast og folk i byen. Ind i mellem forlod han desuden barberstolen for at kigge ud ad vinduet for at se, om der gik nogen forbi på gaden.

Det gjorde der trods alt af og til, og "Barberen" var kendt for at kunne genkende de fleste "bysbørn", selv om han under de delvist nedrullede gardiner kun kunne se deres ben og underkrop.

En dag, hvor gardinsprækken kun var få centimeter bred, imponerede "Barberen" en kunde ved at kaste et hurtigt blik mod vinduet og derefter nøgternt konstatere, at det vist var "Ruth te' Henning", der passerede uden for.

Barberen kom oprindeligt fra Skive, hvor han i sine unge dage havde bokset. Det må have været i én af de lettere vægtklasser, for han var en spinkel mand...

Interessen for boksesporten bevarede han i sine modne år, og da en anden af byens bokseentusiaster, Bette-Johannes, en gang tilbød at komme forbi med sin videomaskine og en kampoptagelse med den tids store sværvægtshelt, Muhammed Ali, slog han til.

Da Bette-Johannes og "Barberen" skulle i gang med at se bokse-video i sidstnævntes stue, kom der også en enkelt øl til hver på bordet. Men i samme moment rullede "Barberen" sine gardiner ud til gaden helt ned, for som han sagde: "Man driver jo trods alt forretning".

Og "degner" i Ejsing hed Jørgen Hartung Nielsen. "Æ bette degn" var kæle-/øgenavnet med henvisning til hans profession som lærer på Ejsing Skole. Men Jørgen var fra sin ankomst som ganske nyuddannet til skole og by i 1968 meget mere end bare underviser. Han var fra dag 1 manden, der bare satte gang i den. Han tog rocksange med i musikundervisningen, han oprettede et sangkor, han skrev og instruerede skolemusicals, han spillede fodbold, var formand og alt-muligmand i boldklubben. Plus sikkert en hel del mere. Samtidig med at han havde kone og efterhånden tre børn.

Jørgen kom til som lærer den gang, hvor det stadig var en uskreven lov, at skolens lærere selvfølgelig boede i byen eller i hvert fald i sognet – og at de også tog mere eller mindre del i forenings- og fritidslivet.

Og det virkede som om, at Jørgen helt var med på den. Som tilflytter måtte han ganske vist ofte høre for en del – blandt andet for ikke at være bange for at stikke snuden frem med endnu et nyt initiativ.

Den snak, som måske et andet sted i en anden tid kunne give lidt associationer til Janteloven, prellede heldigvis af på Jørgen "bette Degn", der år efter år efter år bare kørte på med nye tiltag og en imponerende energi.

Undervejs fik han også tid til at være forfatter af blandt andet en stribe børne- og ungdomsbøger, og snart oprettede han desuden sit eget forlag, hvor han også udgav andres bøger. Det førte så vidt, at han på et tidspunkt droppede lærergerningen og efterhånden droslede ned på alle sine andre

aktiviteter i lokalsamfundet. Men synlig og kendt – det har han været gennem alle årene. En tilflytter, der var en lokal ildsjæl, før dét begreb rigtigt blev brugt.

Og Ejsing Skoles pedel hed Jens Jørgen, men blev oftest bare kaldt ”æ pedel”. Jens Jørgen havde været pedel siden den nye skole blev taget i brug i 1962, og han betragtede og behandlede helt klart skolen som sin egen. Vé den, der satte sorte streger på hans gulve med sko eller træsko. Så blev man som elev straks sat til at viske stregerne ud med eget viskelæder.

Pedellen fungerede også som en slags gård- og gangvagt. Når klokken havde ringet ind, men læreren endnu ikke indfundet sig, stak Jens Jørgen gerne hovedet ind i klasseværelset, hvis han havde hørt støj eller måske lige frem slåskamp. Foruden en god gang skældud hændte det, at den eller de formastelige blev taget i kravetøjjet, en arm eller et øre og derefter ført ud på gangen, hvor vedkommende så mere eller mindre skamfuld måtte vente på at læreren dukkede op til timen.

Pedellen var sådan set flink nok, når man ellers opførte sig ”ordentlig”. Og uden for skoletiden – især uden for skoletiden – var han både hjælpsom og populær. Mens skolen endnu fungerede som omklædningsrum for boldklubben, havde han altid låst op, når man kom, og efter kamp eller træning stod han klar med en kasse billige sodavand til de tørstige med lidt penge på lommen.

Jens Jørgen var PEDELLEN i rigtig mange år, før han lod sig afløse af sin svigersøn, som til gengæld ikke blev på posten ret mange år, før HAN skulle videre med sit liv.

Og idrætsforeningen hed en gang Ejsing Idrætsforening, EIF, men den sygnede hen og ”døde” midt i 1960’erne. En kort tid var der vist ingen sportsforening i sognet, men så stiftede nogle midaldrende mænd, der havde spillet fodbold og mest gik op i den idrætsgren, i 1968 Ejsing Boldklub, EBK.

EBK eksisterer stadig og har vel siden været KLUBBEN. Altid med fodbold som hoveddel, men også med blandt andet håndbold på programmet.

I slut-60’erne og ’70’erne var det langt mest udendørs, for det var et årti eller længere, før byen og sognet skaffede sig selv en hal.

I en del år foregik træningen – og af og til også kampene – ude på en mark midtvejs mellem Ejsing og Egebjerg – kaldet ”æ gammel bane”. Her var der kun et meget primitivt skur til omklædning – og ingen bad. Men da skuret også blev brugt til opbevaring af kridt og kridtmaskine fik mange af os drenge, der spillede, forbud mod at klæde om i skuret. Vi cyklede derned omklædte hjemmefra – og retur igen med fodboldstøvler på pedalerne. Kun seniorspillerne klædte som regel om på skolen og kørte derefter hen på banen – cirka en kilometers penge – i bil.

”Æ gammel bane” blev brugt til træning, fordi den eneste anden fodboldbane – ved siden af skolegården – kun måtte bruges til kamp. Derfor måtte vi som skolebørn heller aldrig spille på den i frikvartererne, men var i stedet henvist til ”streetball” på skolegårdens asfalt.

Midt i 1970’erne fik EBK dog en ny træningsbane syd for kampbanen – og senere en ny kampbane endnu en tand mod syd, og så blev ”æ gammel bane” brugt mindre og mindre, før den til sidst blev pløjemark igen.

EBK og boldbanerne blev for mange af os, der var knægte i 1970'erne, et tilholds- og værested. Også når vi ikke selv trænede eller spillede kamp. Banerne og klubhuset var dér, man mødtes og trillede. Også når alle andre end én selv spillede kamp. Det var her man hængte ud, og måske blev enige om at cykle en tur til campingpladsen på Ejsingholm for at drikke en sodavand eller et par bajere ved stranden. Eller måske bare trille hen til købmandens automat for at spendere de sidste par kroner i lommen.

Ejsing Boldklub var for mange af os rammen og udgangspunktet for det meste af vores fritids- og socialliv. Og vel stort set også eneste mulighed. For dem, der ikke gik til og op i fodbold og sport må det have været lidt kedeligt at være barn og ung i Ejsing den gang. Måske derfor kom mange unger og unge i klubben og klubhuset, selv om de ikke spillede fodbold. Bare for at hænge ud og for at se, om der "skete noget".

Og i boldklubben var der en spøjs – ja nok egentlig flere, men især én – drengetræner, som hed Aage, men oftest blev kaldt Aage "Plæver", fordi han efter nogens mening kunne var ret god til at "plævre" løs, eller Aage "Smed" på grund af sin profession.

Aage "Smed" brugte ikke tid på hverken teknisk eller taktisk træning. Han fik de fremmødte drenge til at "trække op til to hold" og satte så ellers spillet i gang. En gang i mellem tog han selv en smule del i spillet, og alle var lidt bange for at gå til ham, for han spillede i træsko og ikke virkede til helt at have styr på hverken dem eller bolden. "Bare gi' den en tåhyler", lød ét af hans foretrukne råd, og dén tekniske finurlighed anvendte han flittigt selv. En gang før en kamp foreslog han også sine spillere til at sætte sig på bolden, hvis de kom i knibe med den.

Aage "Smed" er næppe gået over i historien som klubbens bedste fodboldtræner, men som person var han vellidt og flinkheden selv.

Og den absolutte fodboldfamilie i et lokalsamfund, hvor fodbold havde en ikke ringe betydning, hed Bajlum. Far Peder havde i sine unge dage spillet i EIF og var med til at stifte EBK. Og så havde han fem sønner, Henning, Gert, Tage, Freddy og Bjarne, der alle spillede fodbold. Først var der en Bajlum på alle ungdomshold, og senere spillede de alle fem samtidig på seniorholdene. Måske har de på et eller andet tidspunkt været på det samme 11-mands hold, men ellers optrådte de sammen ved five-a-side- og indendørs-turneringer, hvor de altid var svære at hamle op med, fordi de lige som alle sammen gav den en tand ekstra, når de var på samme hold.

I en årrække var Bajlum-familien med i det meste i boldklubben. Far Peder, der var landmand, var som regel på sidelinjen, når én eller flere af sønnerne spillede – og det gjorde de jo så godt som altid, når Ejsing Boldklub var på banen. Så måtte høstarbejde eller roeoptagning vente, selv om det var årstid og vejr til den slags..

Mindst tre af sønnerne, Gert, Freddy og Bjarne, var også med, da EBK først i 1980'erne var oppe i serie 2 og havde sin bedste periode nogensinde med seniorfodbolden. Mens Freddy spillede en hård og kontant højre back, og Gert var balancespiller på midtbanen, bombede lillebror Bjarne kasser ind på stribe...

Sønnerne var også trænere for ungdomshold i både fodbold og håndbold, og i hvert fald én af dem, Freddy, blev også seniortræner i EBK i en periode. De der Bajlum'er havde slet og ret "noget med det at gøre" i boldklubben i en lang periode.

Og fiskemanden i Ejsing hed Gunnar Tanderup, men blev oftest kaldt ”Spææt”, fordi han jo kørte rundt og solgte – ja, blandt andet rødspætter og skrubber, som han selv eller andre havde fanget i ”æ fywer”.

”Spææt” var bror til to andre Tanderup’er i byen – den lille købmand og ”æ sagfører”.

”Spææt” blev også kaldt ”Kræn Hansen”, for det havde han af ved én og anden lejlighed kaldt sig selv. ”Her kommer Kræn Hansen”, kom det fra en ung, cyklende Gunnar. Det var vist nok med henvisning til en kendt cykelrytter på den tid (nok i 1930’erne eller 1940’erne).

”Spææt” var frisk, frejdig, fræk og hurtig i hele sin fremtoning. Men udpræget charmerende som sælgertype. Det ebbede dog ud med fiskeriet i fjorden og dermed også med dørsalget, så ”Spææt” fik i stedet – som så mange andre fra Ejsing i de år – arbejde på Bang & Olufsen i Struer. Derefter var han knap så markant i byen – men dog kendt af alle. ”Spææt” døde pludselig, af en ”prop” – eller hvad det var - da han kun var omkring de 50...

Og skoleinspektøren – og før det førstelærer i Ejsing - hed Tage Vesterager, men blev kun kaldt Vesterager eller lærer Vesterager. I slut-60’erne og begyndelsen af 70’erne – til sin pension i 1974 – mærkede man som elev ikke så meget til Vesterager, der kun havde få timer, men dog af og til trådte til som vikar, hvor han typisk satte børnene i gang med at læse eller lave nogle regneopgaver, mens han selv sad tavs ved katederet – bort set fra en gentagen og meget karakteristisk snøften. Vesterager var en flink og rar mand, men havde samtidig én eller anden stille autoritet over sig. Når man var ”sat uden for døren” i en time, håbede man stærkt, at han ikke kom forbi og kiggede med lettere bebrejdende og samtidig sørgmodige øjne på én, før han spurgte til, hvad man ”havde gjort”. For derefter at åbne døren til klasseværelset og sende én slukøret ind med en bemærkning til både klassen og læreren om, at man nu ganske bestemt ville ”opføre sig ordentligt”.

Det var formentlig på grund af Vesterager, at Ejsing Skole på den tid måske havde landets længste middagsfrikvarter – 45 eller 50 minutter. Der skulle nemlig være tid til, at han snildt kunne nå at cykle hjem – en tur på cirka to-tre minutter - for at spise varm mad hos fru Vesterager, der som de fleste kvinder på landet den gang var hjemmegående.

En del af os elever, der ligeledes boede i Ejsing by eller tæt på, gik eller cyklede ligeledes hjem og spiste middagsmad. Og da vi ikke skulle hverken sove til middag eller behøvede at ”slå mave” kunne vi også nå tilbage til et kvarters fodbold i skolegården, før det ringede ind til første eftermiddagstime. Hvis altså vi ikke havde slikærinder hos købmanden for nogle af dem, der ikke måtte forlade skolen, fordi de ikke kunne nå hjem at spise. Den slags ærinder var der mere eller mindre fast budpris for. For eksempel tre-fire stykker slik til fem øre stykket, når vedkommende skulle have en blandet pose til et par kroner.

Den gesjæft kendte Vesterager næppe noget til, for i så fald er det ikke sikkert, at os ”fra byen” havde fået lov at forlade skolen i middagsfrikvarteret. Det stoppede vist i øvrigt også, da Vesterager gik af i 1974. Den nye inspektør ville ikke have eleverne til at tage hjem endsige føjte rundt i byen i skoletiden.

Og store smed i Ejsing hed William Ransborg og havde værksted på Geddalvej – skråt over for forsamlingshuset. Lige som den anden smed, Edvard Stubkjær, der til sidst mest var cykelsmed, havde han en rigtig esse, som der af og til var gang i. Der var altid mørkt og en ret dårlig luft – måske røg fra essen? – i det snævre smedeværksted, hvor William tog turen med fra skoning af heste før Anden Verdenskrig til reparationer af traktorer og mejetærskere i 1960'erne.

Helt moderne blev han dog aldrig – William Ransborg – og han solgte gesjæften til en yngre smed, før han blev rigtig gammel. Selv flyttede han med sin kone til en landejendom i Aalskov og senere til Vinderup, hvor han avlede kaniner og lavede en slags metalkunst – blandt andet nogle hestehoveder, som kom til at hænge i adskillige hjem på egnen.

For den nye landbrugssmed i Ejsing, Ib Pilgaard, blev værkstedsforholdene i den gamle smedie hurtigt for trange, så han flyttede firmaet op i det tidligere mejeri overfor kirken. Og her holder smeden i Ejsing stadig til, dog nu med en ny indehaver.

Og mejeribestyreren – altså den sidste, før mejeriet lukkede sidst i 1960'erne – hed Christian Jørgensen, men blev altid kaldt mejerist Jørgensen.

På mejeriet kom byens borgere for at hente mælk, smør og ost – det var før den slags rigtig kom på brugs- og købmandssortimentet. Os der kom fra gårde med køer skulle selvfølgelig ikke hente mælk – vi leverede den jo. Men når man som barn blev sendt til bageren efter søndagsrundstykker, indbefattede det som regel også en tur omkring mejeriudsalget efter smør.

Så vidt jeg husker passede fru mejerist Jørgensen (vist nok med fornavnet Grethe) nogle gange udsalget, men det blev også betjent af andre – blandt andre de to mejerister, som også var ansat.

Da mejeriet lukkede, gik Jørgensen på pension, men blev boende i byen, til han blev syg og døde få år senere. Hans enke boede derefter i en del år i samme parcelhus, som parret selv have fået nybygget på Vinderupvej.

De to andre mejerister blev også boende i byen, men var ikke pensionsmodne, så de skiftede branche. Den ene, Erling Pedersen, overtog tjansen som sygekassebestyrer efter sin far, og var senere ansat på kommunekontoret i Vinderup.

Den anden, mejerist Olesen, ernærede sig i mange år som revisor og lavede regnskaber og selvangivelser for både lokale firmaer og borgere.

Og præsten i den første del af min barndom hed Niels Bundgaard. Han var Ejsing-præst fra 1920'erne til han gik på pension sidst i 1960'erne, hvor han forinden var blevet provst.

Hans afløser hed Kaare Hessellund, som var sognets præst i betydelig kortere tid. Måske 10-12 år, indtil han også nåede pensionsalderen.

I 1960'erne og 1970'erne var præsten stadig noget særligt i en landsby som Ejsing, og formentlig den eneste, nogen sagde De til. Det hørte først op med den næste præst, Lars Sandfeld, som var både ung og ungdommelig, og som skaffede sig en del goodwill også blandt ikke-kirkelige, fordi han spillede en tid spillede med på oldboys-fodboldholdet i EBK og heller ikke gik af vejen for en enkelt slukefter-bajer efter kampene.

Præsterne i Ejsing var altid mere eller mindre indremissionske. Ikke fordi flertallet af sognebørn var det, men fordi de indremissionske jo i højere grad end alle andre er kirkeligt aktive og stemmer til menighedsrådsvalgene, hvorfor de også altid har mest at skulle have sagt i de menighedsråd, der med mellemrum ansætter en ny præst. Sådan var det i hvert fald den gang.

Foruden kirken har medlemmerne af Indre Mission deres samlingssted i missionshuset i Egebjerg, der historisk set har været mest "missionsk", mens Ejsing, hvor forsamlingshuset ligger, i mindre grad har været det.

Og vognmanden i Ejsing hed indtil begyndelsen af 1970'erne Svend Risum. Til sidst kørte han ikke selv lastbil, men havde to faste chauffører, der begge var ungarke – den ene forholdsvis ung og den anden forholdsvis gammel. Den ene var overordentlig kraftig og blev af én eller anden grund kaldt "Jungmand", selv om han hed Poul Erik. Den anden og ældre hed Johannes, men blev kaldt "Johannes te' bette Ejner" eller "Slonni". Især "Slonni" var kendt for at drikke en del – men aldrig, når han skulle køre. "Slonni" boede i et lille, stråtækt hus – vist byens eneste den gang og nu – lige ved siden af sin arbejdsgiver, som han kørte for i mange år.

Da Svend Risum havde solgt forretningen, kørte han i stedet med skolebørn i et "rugbrød", som også blev brugt, når ungdomsholdene i EBK skulle spille på udebane. Den gang var der ikke noget i vejen for at proppe 12-14 unger ind, selv om minibussen kun havde sæder til syv. I hvert fald ikke, når et par stykker eller tre mere eller mindre frivilligt røg om i "grisekassen" bag ved sæderne.

Vognmandsforretningen blev overtaget af Ole Olesen, en ung mand fra Sevel, der også overtog de to ungarke-chauffører. Men "Slonni", der altså var oppe i årene, stoppede hurtigt, mens "Jungmand" så vidt overtegnede ved, fortsatte en del år hos den nye vognmand.

Vognmanden i Ejsing kørte først og fremmest for de lokale bønder. Der var ugentlige ture til slagterierne i Struer, Skive og Holstebro, der var transport af levende grise og kreaturer og af kartofler, roer og meget andet.

Men med Ole Olesen kom der også på den led nye tider til byen. Transport af alle andre varegrupper som korn- og foderstoffer, byggematerialer og industrielle varegrupper trådte i stigende grad i stedet for kørslen for de landmænd, der også i Ejsing blev færre og færre af.

Og kørelæreren i Ejsing hed Hugo Nielsen, men blev selvfølgelig kaldt Hugo Kørelærer.

Hugo Kørelærer var ungarke og ejede et hus i Trinestræde – senere kom det vist til at hedde Hellesvej - med to lejligheder, hvoraf han selv boede og drev køreskole i den ene. I den anden boede "Spææt" og hans kone, Lise.

Hugo Kørelærer kunne nok ikke helt leve af at være kørelærer, for han havde også flere andre tjanser på deltid. Eksempelvis kørte han skole-"rugbrødet" og desuden rigtige brød ud for bageren, og da jeg var mindre, forvekslede jeg af og til de to, fordi de begge var ret blege og havde sort, tilbagestrøget hår.

Den pæne, noble og velklædte Hugo Kørelærer var således på flere måder synlig, og alle vidste, hvem han var. Om ikke andet så fordi stort set alle ejsingboere, der skulle have kørekort, tog det hos ham.

Hugo Kørelærer var kendt som en venlig, høflig og vellidt mand. Samtidig var han også en lidt anonym person, som trods sit udadvendte arbejdsvirke ikke trådte frem ”privat”.

Og ”apotekeren” i Ejsing hed Sørense Rohde, men blev altid kaldt Rense. Rense havde apoteksudsalg for Vinderup Apotek, og det var hos hende, man kunne hente receptmedicin sendt med rutebil og hovedpinepiller i håndkøb.

Apoteksudsalget var i særklasse byens mindste forretning, idet den bestod af et mindre vægskab med nogle få hylder placeret i forgangen hos Rense og hendes mand, Anders Rohde.

Apoteksudsalget havde da også kun åbent en times tid hver eftermiddag, men hvis Rense var hjemme – og det var hun som regel, hvis hun ikke var et smut ovre hos ”Æ Bette Kjøm’n” skråt over for – kunne man godt få hende til at låse skabet op alligevel.

Rense og Anders’ hus havde en anden lige så vigtig funktion. Det var nemlig på deres husmur, glasrammen med ugens holdopstillinger i EBK var hængt op. Så hvis man ikke havde været til træning den pågældende uge eller var smuttet, før holdet blev sat, skulle man en tur ned til ”kassen” for at se, om man ”var på hold” og i givet fald, hvor og hvornår, man skulle møde op lørdag eller søndag. Det var før både internet, e-mails og sms’er...

Jeg ved ikke, hvorfor ”kassen” lige skulle op på den mur, men det var nok, fordi familien Rohde boede ”centralt”, og fordi Anders Rohde i mange år var holdleder og meget andet i EBK.

Ægteparret bestyrede også kiosken med øl, sodavand og is – og en gang i mellem pølser - da EBK fik eget klubhus i en tidligere lærerbolig ved skolen.

Og (mælke)kontrolassistenten i Ejsing hed Karl Pedersen, men blev naturligvis sjældent kaldt andet end Karl Kontrol.

Karl Kontrol var ikke en mand, der blandede sig meget i ”det offentlige liv”, men var til gengæld kendt på alle gårde med malkekøer – og dem var der mange af i Ejsing og omegn den gang.

Hver gård fik flere gange om året besøg af Karl Kontrol, der kom med sine reagensglas og en slags gummisugerør, som han tog mælkeprøverne op med. Karl gik så og tog prøver, skrev ned og snakkede med landmanden under både en aften- og morgenmalkning, og på den tid blev der vendt en del. Der blev udvekslet både meninger og nyheder, for Karl kom jo meget rundt.

Karl Kontrol kom altid med ind til kaffe efter morgenmalkningen, og så gik snakken ellers videre, indtil han så skulle hjem for at tjekke prøverne og senere på dagen af sted til en ny gård med malkekøer.

Senere begyndte en del landmænd selv at tage prøverne de fleste gange, og så kom Karl kun for at aflevere reagensglassene og kontrolbogen - og senere for at hente dem igen. På den måde gik både landmændene og Karl glip af en masse god snak ”i grebningen”. Men sådan blev det jo – i landbruget var hverken tid eller råd til at have besøg af kontrolassistenten i flere timer ad gangen.

Og ornemanden i Ejsing hed Finn Madsen, men blev sjældent kaldt andet end Finn ”Wonnimand” eller ”æ wonnimand”.

Ved hjælp af sine orner sørgede Finn for en god del af ”produktionen” af smågrise på egnen, og med dét levebrød kunne man selv i en landlig landsby være genstand for en del moro. Men Finn ”Wonnimand” var en både humørfyldt og humoristisk anlagt mand, der – skønt han også var en seriøs erhvervsmand - tog alskens spøgefuldheder i den anledning med godt humør.

Den humoristiske sans brugte han endda til et reklameslogan. ”Ingen roser uden torne – ingen grise uden orne” stod der i årevis på hans ornelastbil.

Vittige hoveder foreslog ham at supplere med: ”I ringer og kalder – vi kommer og knalder”. Men den vending brugte han – mig bekendt – dog ikke i sin synlige markedsføring af ornecentralen.

Og fabrikanten i Ejsing hed Ove Jensen – men blev kaldt enten Ove Skrædder, fordi hans far havde været byens skrædder, eller Ove Møbelfabrikant, fordi det jo var møbler, der blev fremstillet på hans fabrik.

Ejsing Møbelfabrik var simpelthen FABRIKKEN i Ejsing, hvor virksomhederne ellers bestod af håndværkere, forretningsdrivende og landbrug.

Ove var selv udlært møbelsnedker og havde selv fra ganske ung – og sammen med sin kone, Sonja – banket fabrikken op fra et mand-kone-firma til en virksomhed, der i gode tider beskæftigede en snes mand.

De fleste ansatte var folk fra byen eller sognet og var medvirkende til, at der også i dagtimerne var LIV i Ejsing by. Om ikke andet så i middagspausen, hvor arbejderne lige sku’ et smut hen til ”Æ Bette Kjøm’n” efter smøger og en sodavand, og så igen efter fyraften, når nogle af dem kom for at få en enkelt eller to ”rundtenommer” samme sted.

Ove og Sonja så man mindre til, for de arbejdede vist mere end de fleste. Lidt fik de også ud af det, for efter at have boet nogle år i et lille hus ved fabrikken ”Downtown Ejsing”, byggede de byens i hvert fald den gang største og flotteste VILLA ind i en skrænt på Vinderupvej i den sydøstlige udkant af byen. Her boede de så med deres tre drenge, hvoraf i hvert fald de to ældste var nogle friske spilopmagere, der i en del år satte kulør på landsbylivet.